

Oversigt over Plantesygdomme.

199. — Juni 1934.

Lyspletsygen træffes i overordentlig mange Kornmarker paa overkalket Jord, men den ses nu ikke mere saa tydeligt som for 1 Maaned siden.

Gulspidssygen er gennemgaaende stærkt paa Retur, fordi Udstrøning af Blaasten eller Sprøjtning af Kartoffelmarkerne med Bordeauxvædske bliver mere almindelig.

Meldug paa Hveden er ikke mere saa fremtrædende som i sidste Maaned. Af Byg er foreløbig de tidlige Sorter mest angrebne.

Fodsyge er ret almindelig i Rugen, hvor 10—15 pCt. af Straaene allerede kan være knækkede.

Gulrust paa Hvede er almindelig i Dele af Københavns Amt og ved Aabenraa.

Der foreligger stadig mange nye Meddelelser om Angreb af Havre-aal, et Onde, der breder sig i foruroligende Grad.

Stankelbenlarverne har været ualmindelig godartede i Aar.

Bladlus optræder i usædvanlig Grad i Kornmarkerne.

Kløveraalen gør megen Skade baade i Rød- og Hvidkløver. Hvidkløveraal er truffet en Del nye Steder i Jylland samt paa Sjælland og Bornholm. I Frømarker af baade Rød- og Hvidkløver er Angreb af Spidsmussnudebiller meget almindelige. Angreb i Hvidkløvehoveder overses dog ofte, da Larverne sidder skjult i Blomsterne.

I Ærtemarker er Angreb af Bladlus særlig ondartede i Aar.

Rodbrand i Runkelroer og Sukkerroer er gennemgaaende godartet i Aar, men træffes hist og her særlig paa kalktrængende Jord.

Jordlopper og Glimmerbøsser gjorde en Del Skade i Begyndelsen af Juni. Angreb af Kaalfluellarver synes ikke at være alvorligere end sædvanlig.

Bede fluens Larve har man praktisk talt intet mærket til, men Lusene er slemme i mange Frømarker.

Nattefrost har flere Gange i Juni — f. Eks. Skt. Hansnat — svedet Kartoffelmarkerne i Jylland. En enkelt Mark paa høj Hedejord var frosset helt ned.

Æble- og Pæreskurven er i det store og hele ikke alvorlige i Aar, omend der nogle Steder meldes om ret stærke Angreb, mest i usprøjtede Haver, men enkelte Steder dog ogsaa i sprøjtede Haver.

Kærne- og Stenfrugtskimmelens Skudangreb har vist sig ualmindelig sent i Aar, men er alligevel blevet alvorlig.

Solskoldning af Stikkelsbær, som viser sig ved, at Bærrene, særlig de lange, grønne, faar blege Partier og falder af — i nogle Tilfælde bliver de først blege, efter at de er faldet af — har været et udbredt og ofte ondartet Fænomen i Nordsjælland, Sorø og Holbæk Amter, og ved Brøndby Strand, men der foreligger mange Meddelelser om, at det ikke er set i det øvrige Land.

Stikkelsbædræberen er mange Steder alvorlig i Aar.

Blommehvepsen synes at have været særlig ondartet i Aar, og fra Jylland meldes, at Æblehvepsen har gjort megen Skade en Del Steder. I forskellige Egne af Landet, særlig i Jylland har Gaasebillerne sværmet i usædvanlige Mængder. Skaden i Haver har ofte været betydelig. Bladlus optraadte tidligt og i voldsom Grad paa Frugttræerne.

»Brune Rødder« i Tomater er almindelig og er ogsaa set i Meloner.

Lyngby, 12. Juli 1934.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for Juni modtaget 60 Indberetninger; endvidere er der besvaret 748 Forespørgsler.

KORN.

Lyspletsyge er, som meddelt i de tidligere Maanedesberetninger, gennemgaaende værre i Aar end sædvanlig paa Grund af den tørre, løse Jord, men den er nu ikke mere saa synlig, fordi de øverste, forholdsvis sunde Blade og Toppene dækker de mere angrebne, nedre Blade.

I Fjelrad pr. Vaarst er 2 Td. Ld. med Sølvhavre fuldstændig ødelagt, medens 1 Td. Ld. i samme Skifte besaaet med Hede Havre har klaret sig. Marken er ikke tilført Kalk eller Mergel siden 1866 (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

Regnen har i mange lettere Tilfælde raadet Bod paa Skaden og sat Kornet, navnlig Havren, i Vækst igen (Dons Christensen). Tromling og Svovlsur Ammoniak er mange Steder med Held benyttet, og dette gælder i endnu højere Grad Mangansulfat, som helt kan helbrede Sygdommen. Desværre er dette udmærkede Stof ikke almindelig brugt i alle Egne, mange afskrækkes af den høje Pris (P. Rasmussen, A. Pedersen).

Gulspidssyge maa siges at være stærkt paa Retur efterhaanden som Blaastensbehandlingen bliver gennemført, nogle Steder kommer den slet ikke til Udbrud mere, fordi der allerede er givet Blaasten, andre Steder er den kommet forholdsvis sent, men med stor Styrke.

I et Sortsforsøg i Thyregod er Ørn Havre, Guldregnhavre og Sort fransk Havre alle stærkt angrebne af Gulspidssyge; den sidste regnes af mange for modstandsdygtig (P. Trosborg).

Der er meget stor Forskel paa den Mængde Blaasten, der kræves for at kurere Gulspidssygen, nogle Steder kan en enkelt Gang Sprøjtning af Kartoflerne med 2 pCt. Bordeauxvædske — det er ca. 20 kg Blaasten pr. ha — gøre det, i andre Tilfælde kan 30 kg ikke slaa til, der maa gives 50 kg pr. ha. Udstrøet i Maj har den helt fjernet Sygdommen (A. Pedersen). Et Forsøg i Havre med Udlæg i 1933 har givet et mægtigt Udslag i Rødkløveren, som er helt døet bort, hvor der ikke er givet Blaasten, men fuldt normal efter Blaasten (A. Pedersen).

Ved en Fejl er der i et Forsøg givet 200 kg Blaasten, det har ikke skadet, men heller ikke gavnet mere end 50 kg pr. ha (H. Hansen).

Meldug findes i de fleste Kornmarker, saavel i Marker med tynd og aaben Bestand som i de tætte og frodige; men den har ikke været saa fremtrædende i denne som i sidste Maaned. Ved Abed er Angrebet foreløbig værst i de tidlige Sorter af Byg og fuldt saa slemt i Binder og Opal Byg som i Kenia og Maja Byg (H. A. B. Vestergaard).

Fodsyge i Rugen er ret almindelig og gør ikke ringe Fortræd. Ved Hjortsvang er 10—15 pCt. af Straaene knækkede (P. Trosborg). Ved Borris er der i Aar megen Fodsyge i Rug efter Kløver med Halvbrak, med Rug hvert fjerde Aar (N. Klitgaard). Vestlig i Aabenraa Amt er »Knækkesygen« almindelig i Rug efter Blandsæd.

Der er i høj Grad Grund til at passe paa Sædskiftet, hvor Fodsygen viser sig, det gaar ikke at komme med Korn efter Korn. Havren skades mindst af Fodsyge, saa den bør komme sidst, dersom man maa have to Kornafgrøder i Træk — det omvendte gælder, naar der er Tale om Havreaal.

Nøgen Brand ses i en Del Bygmarker, hvor Saasæden ikke er varmtvandsbehandlet (Wraae-Jensen); men der forekommer dog ogsaa enkelte Brandaks efter Afsvampningen, som ikke altid har været helt god.

Paa Bornholm er fundet 10—15 pCt. Nøgen Brand i Havre.

Gulrust i Hvede er almindelig i Dele af Københavns Amt og ved Aabenraa, hvor Pajbjerg 184 viser sig ret modstandsdygtig (P. Rasmussen). Ved Abed er Angrebene i alle Sorter svage. Fra andre Egne foreligger ingen Meddelelser.

BÆLGPLANTER.

Bægersvamp har midt i Juni ved Lemvig angrebet en kraftig Hvidkløvermark stærkt (Kr. Refstrup).

Tørken er paa Lolland-Falster Skyld i den meget svage Genvækst af Kløveren.

Kalimangel, kendelig paa de hvide eller brune Pletter paa Bladene, ses i baade Kløver- og Lucernemarker ved Skelskør og andre Steder.

BEDER.

Lyspletsyge ses i mange Runkelroemarker i Aar, særlig i Syd-sjælland.

Bedeskimmel ses allerede nu i Sukkerroerne ved Abed.

Rodbrand er gennemgaaende godartet i Aar over store Dele af Landet; men til Gengæld ondartet i andre Egne, særlig paa ukalket Jord. Paa Skelskøregnen er nogle Marker saaet om med Kaalroer efter Angrebet i Runkelroer (P. H. Hansen). I Sønderjylland truede den en Overgang stærkt under det kolde Vejr i Slutningen af Maj, men Varmen fik Roerne til at vokse fra Angrebet i Juni (H. Hansen).

Ved Horsens, Askov, Varde, Lemvig, Skelskør og paa Lolland er der faldet en Del ret store Roer i sidste Halvdel af Juni af den saakaldte »Vælsesyge«, der i mange Tilfælde er videre Udvikling af Rodbrandangrebet, men ogsaa kan være Stormskade, hvor Jorden er skrabet for stærkt fra Planterne ved Udtyndingen; i sjældnere Tilfælde kan den maaske skyldes Dyregnav.

Ved Brørup er konstateret et interessant Tilfælde af Jordsmitte. Paa en Mark var der for to Aar siden dels Roer dels Kartoffler, i Aar er der stærk Rodbrand efter Roerne, men ikke efter Kartofflerne (Dons Christensen).

KARTOFLER.

Mosaiksygen bliver ved Tylstrup værre for hvert Aar, enkelte Sorter er i den Grad angrebet, at der ikke findes mange helt sunde Planter (Sv. Svendsen). I Himmerland og Vestjylland, hvor man har indført Læggekartofler fra andre Egne, er fundet Marker med 70 pCt. Mosaiksyge.

Bladrullesygen er sjælden i Vendsyssel, men almindelig i andre Dele af Landet. I det tørre Vejr kommer den rigtig til Syne, hvor den ikke delvis skjules af overvældende Gødningsemængder.

Lyspletsyge, usædvanlig stærk, er set i en Mark ved Ringkøbing paa nymerglet Hedejord, der bærer Kartoffler for første Gang.

Nattefrost har mindst tre Gange i Juni, sidst Skt. Hansnat, svedet mange Kartoffelmarker i Jylland slem. Ved Brande paa høj Hedejord var en Mark frosset helt ned. Lettere Frostskaade retter sig forholdsvis hurtigt.

KORSBLOMSTREDE.

Skulpesvampen har begyndt at vise sig i Vest- og Sydsjælland.

OLAF NIELSEN.

FRUGTHAVEN.

Æbleskurven (*Venturia inaequalis*) er ikke slem, der er 14 Indberetninger fra vidt forskellige Lokaliteter, hvor der meddeles, at Skurven ikke er iagttaget.

Der meddeles dog, at der findes en Del Skurv i usprøjtede Haver paa Varde-Esbjerg-Egnen, ved Studsgaard, i Øst Himmerland, ved Skive, i Svendborg Amt samt i Sorø og Holbæk Amter (M. Sørensen, N. C. Jensen, A. Bødker, J. C. Myrhøj, Werner Pedersen, E. Christensen, P. H. Hansen). Fra Stige skrives: »Set et stærkt Angreb paa Pederstrup, hvor der faktisk intet var i Fjor, ellers kun enkelte spredte Pletter paa Bladene (Verner Nielsen). Ved Hornum er der ret stærkt Angreb trods flere Sommersprøjtninger.

Pæreskurven (*Venturia pirina*) forholder sig omtrent som Æbleskurven, der er ligeledes 14 Meddelelser om, at den ikke findes og nogle Meddelelser om dens Tilstedeværelse, saaledes fra Varde-Esbjerg-Egnen: »Ret stærk trods Sprøjtning, værre end Æbleskurv« (M. Sørensen). Fra Skive meddeles det modsatte. »Ikke saa slem som Æbleskurven« (J. C. Myrhøj). »En Del Angreb i usprøjtede Haver i Øst Himmerland« (A. Bødker). »Angreb almindeligt i Sorø og Holbæk Amter« (E. Christensen). »Ret stærke Angreb paa Blade og Frugter ved Systofte og Kippinge (Georg Jensen).

Kærnefrugtskimmelen (*Sclerotinia fructigena*) og Stenfrugtskimmelen (*Sclerotinia cinerea*), som optræder meget sparsomt i Maj, blev mange Steder alligevel ondartet i Begyndelsen af Juni, d. v. s. at

Sygdommen først begyndte at vise sig ualmindelig sent i Forhold til Blomstringen. Som sædvanlig nævnes fra flere Steder Charlamowsky, Keswick Codlin og Filippa som de stærkt modtagelige, men ogsaa Pederstrup, Maglemer og Möllers Venus har været stærkt angrebet.

Ved Aalborg saaes et usædvanligt ondartet Angreb i Blomme.

Efter Sprøjtning med Svovlkalk har der mange Steder været en Del Bladfald, især er de først fremkomne smaa Blade faldet, muligvis har Tørken en Andel i dette Bladfald. Sidst i Maaneden begyndte der at falde mange Æbler.

Mange Kirsebær er ogsaa faldet af, uden at det altid har været muligt at sige, om det skyldes daarlig Befrugtning eller Tørken. En Del ru Hud, som kan skyldes Sprøjteskade eller Vejrskaade, kan allerede ses nogle Steder paa Æbler, selv hvor Læforholdene ikke er daarlige, mest paa de »kælne« Sorter som Belle de Boskoop, Boiken o. s. v. (Verner Nielsen).

Flere Steder er Frugterne paa Blomme skadet stærkt af Svovlkalk 2 : 100 (Georg Jensen).

Ved Ringsted er 60—80 pCt. af Æblefrugterne mærket af Hagl. Skaden er ogsaa stor paa Fuglebjerg- og Slagelseegnen (E. Christensen).

Solskoldning paa Stikkelsbær har været meget ondartet flere Steder i Nordsjælland, særlig paa lange, grønne Bær. I enkelte Plantninger regner man, at over 1000 kg Bær er blevet ødelagte deraf.

I Sorø og Holbæk Amter ses det i næsten alle Haver (E. Christensen). Ved Brøndby Strand er Green Willow særlig medtaget paa Jord, der kun bestaar af skarpt Grus. Der var godt Læ (A. Andersen Kjær). I det øvrige Land derimod synes Angrebet ikke at være slemt. Fra 13 Steder meddeles det, at der ingen solskoldede Bær er set, og fra 5 Lokalteter, at der er set nogle, men ikke mange solskoldede Bær.

Over Stikkelsbærdræberen (*Sphaerotheca mors uvæ*) klages der fra 21, ofte omfattende Lokalteter, fra 7 Steder meddeles, at den ikke er iagttaget og fra 2 Steder, at den ikke er værre end ellers, men som Helhed maa den siges at være alvorlig i Aar. Fra Aabenraa anbefales det at plukke de syge Bær hyppigt og ikke, som det er almindeligt, lade dem sidde og kun plukke de sunde (H. Hansen).

Ret stærkt Angreb af Jordbærmeldug (*Sphaerotheca humuli*) er iagttaget ved Brøndbyvester, Virum og Odense (Verner Nielsen).

Paa Københavns Torv hedder det, »at Morgenduggen sidder paa endnu«.

Ved Odense har der i koldt Hus paa Melon vist sig begyndende Angreb paa Ranker og Frugter af Størknoldet Bægersvamp (*Scelero-tinia sclerotiorum*) (Verner Nielsen).

»Brune Rødder« paa Tomater er et meget udbredt Fænomen, og det samme er set paa Meloner ved Odense (Verner Nielsen).

ANNA WEBER.

KORN OG GRÆSSER.

Havremaal (*Heterodera schachtii*). Der foreligger en Række Meddelelser om Angreb, hvoraf mange er alvorlige. Ofte, men ikke altid, kan det paavises, at et uheldigt Sædskitte bærer Skylden. I adskillige Egne er det tydeligt, at Ondet breder sig.

Fritfluelarver (*Oscinis frit*) gjorde kun hist og her Skade i sent saae Marker.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*) har i Aar været usædvanlig godartede. Der foreligger kun meget faa Beretninger om Angreb af Betydning.

Frøgræsuglen (*Apamea testacea*). Fra Tystofte meldes: I udplantet Timothè og alm. Rajgræs har Frøgræsuglens Larve gjort meget stor Skade. Halvdelen af Arealet er helt raseret (H. Bagge). Og fra Sydsjælland: Et ondartet Angreb fandt Sted i Kostræde Banker midt i Juni. Afgrøden var Havre efter Grønjord, som først blev pløjet sidst paa Vinteren (P. Grøntved).

Bladlus (*Aphis granaria* og *padi*). Vaarsædmarkerne er i Aar ualmindelig stærkt befængt med Lus.

Timothèvikleren (*Tortrix paleana*) optraadte i stort Tal paa Timothè ved Skanderborg.

BÆLGPLANTER.

Kløveraal (*Tylenchus dipsaci*). Der foreligger talrige Beretninger om Angreb i Rød- og Hvidkløver. Der meldes om stærke, ikke tidligere iagttagede Angreb i Rødkløver langs Jyllands Vestkyst (Overgaard) Aal i Hvidkløver findes i stadig større Udstrækning. Saadanne Angreb rapporteres fra Sønderjylland (H. Hansen, P. Rasmussen) og er fundet paa Bornholm og Taastrupen. Fra Nordjylland meldes, at den vilde engelske Hvidkløver stadig holder sig godt paa smittede Jorder, hvor Morsø Hvidkløver efterhaanden bukker under (N. A. Olesen).

Ærtelus (*Aphis pisi*) har i den tørre Periode bredt sig meget stærkt og en Del Steder, f. Eks. paa Stevns (Iversen) gjort alvorlig Skade, idet Blomstringen blev helt ødelagt.

Spidsmussnudebillerne (*Apion spp.*) optræder i foruroligende Grad i Frømarkerne baade af Rød- og Hvidkløver. I Hvidkløver, hvor Larverne (*Apion flavipes*) lever inde i Blomsterne, overses Angrebet oftest, men er sikkert mange Steder alvorligere end antaget.

KORSBLOMSTREDE.

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*) gjorde ogsaa betydelig Skade i Begyndelsen af Juni Maaned, og Omsaaning var ofte almindelig.

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*) forholdt sig paa lignende Maade, og optraadte mange Steder i stor Mængde i Begyndelsen af Juni.

Bladribbe-Snudebillen (*Ceutorrhynchus quadridens*). Fra Landsgrav meldes, at ca. 60 pCt. af Hvidkaalplanterne var ødelagt i et Tilfælde (E. Christensen).

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Angreb ses hyppigt

